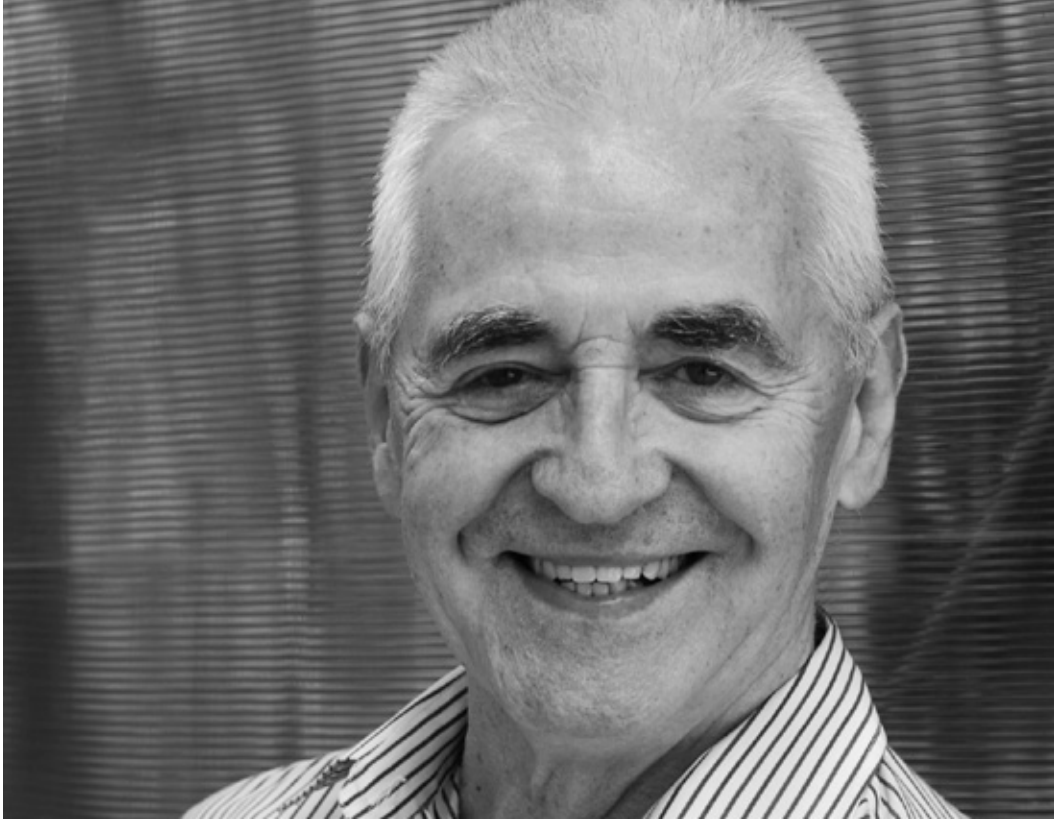

IUSTIN MORARU

Iustin Moraru (n. 1944, Milaș, județul Bistrița-Năsăud) este poet și prozator. Și-a petrecut tinerețea la Cluj-Napoca, unde a absolvit Liceul Ady-Șincai și a urmat apoi cursurile Facultății de Filologie timp de doi ani, înscriindu-se, în cele din urmă, la Institutul Politehnic, Facultatea de Electrotehnică.

A făcut parte din grupul de studenți care au înființat cenaclul și revista *Echinox*. Deși a devenit inginer în 1969, următorii 22 de ani s-a ocupat de jurnalism.

Debut cu versuri în revista *Tribuna* (1962). Prima carte, *La poarta pietrelor*, poeme, a apărut la Editura Dacia în 1972. Și a continuat să publice, între altele, poezie – *Desprinderea fiului* (Albatros, 1976), *Trăind într-o rază* (Editura Eminescu, 1982), *Pasăre liberă* (Cartea Românească, 2004), *Dirijorul de vise* (TipoMoldova, 2016), *O sută și una de poezii* (Editura Academiei, 2022), *Lumina din înserare* (2022); sau romane – inițial la Albatros, apoi la Editura Studis: *Vîna* (1980, reeditare în 2015), *Părinții abstracți* (1983, reeditare în 2013). ■

IUSTIN MORARU

Colecția de goluri

Tristețea aburoasă apăsa, tot mai grea, peste grădină. Umezeală și mucegai. De parcă primăverile, neînflorite la vremea lor, putreziseră, cu bucurii cu tot, în interiorul ferecat al pomilor sterpi.

Câinele, prins în piatră, uitat și el în afara timpului, pe treapta cea mai înaltă a pierzaniei, îl aștepta tolănit în uitare, ca întotdeauna.

Domnul profesor Septimiu Pricop ajunge biruitor acasă după ce, sever și devastator, se descărcase asupra studenților, defrișând holdele de lumină din ochii lor cu coasa lui de umbră. Căra, parcă, în spate o pădure moartă. În ochii lui, încă vii, fumegau cetăți pustiite.

Nu împlinise încă cincizeci de ani, dar avea umerii căzuți, apăsați, din nevăzut, de o povară copleșitoare.

Urcă scările, mângâie, ca semn de salut, țeasta rece a câinelui de piatră și apăsă pe clanță. Deschise ușa larg și, din obișnuință, o strigă pe Octavia, soția lui moartă de peste un an. Murise, uscându-se pe picioare, fără ca medicii să-i poată stabili un diagnostic plauzibil. Plină de viață odinioară, s-a stins treptat, ca o floare de interior, dintr-o casă părăsită, pe care, prea multă vreme, n-a mai udat-o nimeni.

– Te așteptam, îi răspunse cineva, poate chiar ea, din interiorul casei.

Ușa sufletului lui împietrit s-a dat de perete! Un vârtej de chipuri și de întâmplări îl devastă cu violență. Se rezemă de perete, se sprijini de cuierul negru din hol, de parcă i-ar fi fost teamă să nu cadă, și închise ochii. Uneori, când nu avea somn, zăbovea, cu ochii închiși, în așteptare, până când soția lui apărea de nicăieri, i se arăta, spulberându-i singurătatea, și puteau sta de vorbă. N-o putea atinge, n-o putea îmbrățișa, dar o auzea. Îi simțea prezența în casă și asta îi era de ajuns.

Acum, însă, auzi un zgomot de scaun răsturnat pe parchet și pași grăbiți spre el, din sufragerie.

Respiră adânc, încercând să-și revină din halucinație.

Simți uluit cum o mână mică, de femeie, îl apucă de braț și se înfioră. Înainte de a deschide ochii auzi:

– Mi-a fost dor de tine, nenorocitule!

O recunoscu pe Silvia, iubita lui din tinerețe, pe care n-o mai văzuse de foarte multă vreme. Munți de timp și de întâmplări crescuseră între ei, buruieni și păduri și cascade își făcuseră loc în spațiul tot mai larg care îi despărțea. O știa departe, foarte departe, trăindu-și zilele ca profesoară de română, într-un mic oraș de dincolo de munți. Și-o imagina fericită. Își îngăduia, uneori, să o contemple cu nostalgie, furișându-se ca un hoț inocent în oaza ei de bucurie. Ea rămânea, însă, acolo, în lumina ei vaporoasă, într-un alt tărâm, inaccesibil pentru el.

Contrariat, își eliberă mâna lui mare din mâna ei mică, de copil, și făcu un pas înapoi. În fața lui, o femeie elegantă, încă frumoasă, îl cerceta cu ochii Silviei. Îi atingea curioasă chipul

ridat de acum cu aripa blândă a sufletului ei de odinioară. Bărbia i se mișca ușor iar ochii ei, eliberați de orice prudență, povesteau lumea, așa cum a fost.

În grădina inimii lui, se dezlănțui o furtună magică și toate semințele adormite în uitare, sub frunzele moarte ale atâtor ani, încolțiseră instantaneu, răsărind în lumină. Întreaga grădină înflori. Miracolul continuă și se văzu alergând, alergând ca în copilărie, după un fluture alb.

– Am sunat, am așteptat și, într-un târziu, am apăsat pe clanță! Ușa nu era încuiată! Și am intrat îngăduindu-mi, pentru o clipă, să cred că mă întorc acasă, după o lungă și risipitoare rătăcire.

– Nu știam că te aștept! Eu…

Degetul ei arătător i-a atins buzele, ajutându-l să tacă. Se lipi de el, dar pieptul lui nu o primi, rămăsese rece și închis în el însuși, ca un zid gol, fără nicio iederă. Se depărtă prudentă iar el, încă absent, o văzu alunecând, din ce în ce mai transparentă, de parcă nu ar fi fost aievea, ci doar un abur luminos care se stinge treptat.

O strigă, fără glas, cu disperare o chemă și ea reveni, cu pași mici, căpătând, din nou, contur și substanță, pe măsură ce se apropia. O prinse de umeri, era adevărată, da, nu o nălucă. Era chiar ea, Silvia!

– Mă bucur că m-ai găsit.

– Te mai caut încă, spuse ea și se depărtă din nou.

Mobila din stejar masiv trosni, de parcă și-ar fi amintit că este vie și, preluând tensiunea din aer, și-a schimbat poziția în care rămăsese înțepenită de atâta timp.

– Am admirat colecția ta de cristaluri, de porțelanuri fine și de vaze. Colecția ta de goluri! Te-am căutat prin casa asta bătrână și nu te-am găsit. Doar amprenta, de umbră, a unor suflete goale m-a întâmpinat peste tot. Mai simt, în aer, vibrația lor. Și te-am plâns în lipsă, dându-mi seama că omul pe care îl caut, cel pe care l-am iubit cândva, s-a rătăcit pe drum.

Urmă o tăcere fără sfârșit. Auzea doar respirația lui care acoperea cu totul bătăile inimii ei fără glas. O muscă ivită din eternitatea clipei, trecu printre ei spre bucătărie.

Așteptarea ei fără răspuns dădea consistență aerului din încăpere. Pericolul părea iminent. Fluid încă, aerul devenea vizibil, fire fine de abur creșteau în el, de parcă ar fi fost declanșat un proces de pietrificare. Știa acum că, dacă mai întârzie acolo, va fi prinsă și încastrată în piatră. Porni, ca în transă, spre ușă.

– Credeam că vin la tine și m-am pomenit într-o criptă! Mormântul e, deocamdată gol, dar e flămând. Este o invitație spre neant pe care o putem onora sau ignora. N-am crezut că…

– Te rog să rămâi!

– Nu, dragul meu, nu! Iartă-mă, eu… N-am vrut să te tulbur. Mi-am amintit, însă, că eu nu sunt decât o frunză – așa îmi spuneai tu – o frunză vie în lumină. Dar s-a lăsat toamna, da, și trebuie să plec. Voi cădea în altă parte, da, nu-i locul meu aici.

Coborî scările de piatră, lovi cu tocurile ei de metal dalele de piatră ale aleii, grăbită, din ce în ce mai grăbită, de parcă ar fi vrut să scape de o mare primejdie. Ieși aproape alergând pe poartă, fără să mai privească în urmă.

El rămase de piatră, lângă câinele lui de piatră, din capătul de sus al scărilor de piatră. N-o opri! Strigătul lui mut mai răsună, repetat, mult timp după aceea, în golul de catedrală părăsită din sufletul lui. O văzu depărtându-se, fără să lase nicio urmă în aer. Văzu grădina înflorind în urma ei și stingându-se, apoi, treptat, cuprinsă de înserare. De parcă ea, plecând, ar fi luat cu ea toate florile neînflorite și toate primăverile netrăite, grăbită să-și caute un loc mai primitor, pentru rădăcini, în altă parte.

*

Ar fi vrut să poată crede că n-a fost decât un vis, dar observă, căzut lângă piciorul mesei din sufragerie, un fular mov, vaporos, de mătase.Se învârti prin casă, un timp, fără să-și găsească locul. La tot pasul, întâlnea goluri de forma trupului ei, lăsate anume de ea acolo, să-l înnebunească.

Și se văzu din nou tânăr, alergând după ea prin încăpere, fără să fi reușit vreodată să o prindă, pentru că devenea fluidă, de abur, și își continua dansul provocator, de felină, mereu în afara mâinilor lui flămânde.

De fiecare dată când îi îngăduia, totuși, să o ia în brațe, să o strângă la piept gata să o răstignească, ea îl ruga să mai aștepte, să nu se grăbească. „Nu acum! Nu încă!”, îi spunea, cu vocea ei blândă, dar fermă, care îl îngheța.

Voia nuntă mai întâi, nu dezlănțuire spre pierzanie. Așa o sfătuise mama ei, cu îngrijorare când văzuse cât de frumoasă devine, cu fiecare zi, cu fiecare anotimp, cu fiecare an.

Comoara bucuriei lor a rămas, astfel, prea multă vreme ferecată în așteptare. Și s-a lăsat seara peste iubirea lor. Lumina, dătătoare de viață, a clipei a alunecat treptat, cu soarele ei cu tot, spre o altă zi despre care nu știau dacă își va mai găsi vreodată locul în coroana de aur a timpului lor.

*

Se trezi târziu, camera de hotel de mâna a doua îi era cu totul străină, așternutul mirosea a clor și a singurătate.

Primul ei gând a fost să-și facă bagajul, să meargă la gară și să se întoarcă acasă, în orașul ei de provincie, de unde venise. Dar tresări dureros! Să se întoarcă unde? La ce să se întoarcă? Să revină în apartamentul ei pustiu, unde n-o mai aștepta nimeni? Nu, în niciun caz!

Mama ei murise de bătrânețe. Liviu, soțul onorabil și chipeș, ajuns în viața ei fără să și-l dorească, doar pentru a-și păcăli teama că o să rămână fată bătrână, refuzase divorțul. Nu era pregătit pentru o astfel de înfrângere. Exasperat, poate, de iarna instalată definitiv în propria casă, a plecat pentru o vreme cât totdeauna, în Anglia. Ea nu l-a urmat. Ce să fi făcut acolo ca profesoară de română? Ca inginer electronist, el și-a găsit repede de lucru. Locuiește la Londra, împreună cu Septimiu, fiul lor de 21 de ani, care este student acolo.

Întârzie mult sub duș, mângâiată peste tot de apa fierbinte, frecându-și cu insistență pielea cu buretele, încercând, parcă, să înlăture astfel amprenta zilelor ei ofilite, de până atunci. Se vedea din nou tânără, strălucind într-o lumină curată. Eliberată de drojdia amară a vieții. Limpede din nou, pregătită să trăiască miracole.

Își privi corpul, încă frumos, în oglinda de pe ușa șifonierului, făcu o piruetă fluturându-și părul ud, căzut peste umeri. Și se văzu, o clipă, alergând printr-un câmp de maci roșii, rotindu-și, apoi, brațele, până la amețeală.

Se apropie de oglindă și se privi în ochi, stărui până când din noaptea lor adâncă răsări o lumină. O lumină blândă care crescu treptat căpătând înfățișarea ei. Cerul ei interior devenise senin, aerul limpede, pacea definitivă. O bucurie neașteptată o inundă și, pentru prima oară, după mai multe zile și nopți de încordare, se liniști și putu să plângă.

*

Da, avea un fiu, care apăruse în viața ei când se aștepta mai puțin. L-a numit Septimiu, ca pe iubitul ei pierdut, din studenție, pentru că el era singurul bărbat îndreptățit să-i fie tată! Era taina ei, numai a ei, n-o împărtășise nimănui. Se imagina mereu împreună cu Septimiu al ei, trăia reverii incredibile cu el, aveau, în secret, o viață a lor, în desfășurare.

Când a observat pe chipul băiatului ei primele trăsături care-i aminteau de Septimiu, și-a zis că-i nebună! Că are halucinații! Că așa ceva este imposibil! Dar, pe obraz, sub ochiul drept, apăruse un semn, din ce în ce mai evident, pe care doar Septimiu al ei îl avea. S-a bucurat și s-a cutremurat în același timp.

Asemănarea era din ce în ce mai evidentă. Noroc că profesorul Septimiu Pricop era departe și nu-l cunoștea nimeni în orașul ei pierdut de lume. Totuși, prezența unui pui de cuc în cuibul familiei lor, nu putea fi trecută cu vederea.

– Cu cine seamănă, dragă, băiatul ăsta al tău, că nu-mi amintește prin nimic de soțul tău, de parcă n-ar fi fost și el acolo când l-ați făcut?

Laura, profesoara de matematică o tachina mereu cu întrebarea asta.

– Seamănă leit cu un străbunic de-al mamei! îi răspundea, invariabil, Silvia.

– Și câți ani avea străbunicul ăsta al mamei tale, când v-ați întâlnit?

– Era fără vârstă! A venit doar în vis, ca zburătorul din poveste.

– Și nu ți-ai dat seama că nu e Liviu?

– Cam așa ceva!

Au râs amândouă mulțumite de această fantezie, care nu respingea și nici nu confirma vreo ipoteză, lăsând loc imaginației să-i ofere fiecăreia realitatea posibilă pe care și-o dorește.

Silvia știa, oricum, că adevărul, chiar dacă ar fi fost rostit în gura mare, nu putea fi crezut de nimeni! Ce să le spună curioșilor? Că Septimiu, iubitul ei din tinerețe, a fost mereu prezent în ființa ei profundă, că înfățișarea lui i s-a imprimat în ADN, i-a structurat corpul și sentimentele, însoțind-o clipă de clipă, chiar dacă, în aparență, s-au despărțit?

Când făcea dragoste cu soțul ei, el, Septimiu era prezent în nevăzut, trăia bucuria aceea doar împreună cu el. Încât ajunsese să-și dorească soțul doar pentru a-și oferi încă un prilej de întâlnire cu Septimiu al ei. A trăit subjugată mereu de această taină teribilă. Încât, în momentul când a descoperit trăsăturile lui Septimiu pe chipul fiului ei, nu s-a mirat. A înțeles ce s-a întâmplat. Deși, nu-i venea să creadă că un gând, o imagine stăruitoare din mintea ei, poate avea o astfel de putere. Era fascinată de acest proces misterios prin care fiul ei, crescând, dezvăluia, fără să știe ce i se întâmplă, trăsăturile lui Septimiu, tatăl lui de taină! Și-i imagina pe cei doi alături, privindu-se surprinși de asemănare și recunoscându-se uimiți unul în celălalt.

*

Ieși în oraș, aproape liniștită acum. Pașii o conduseseră până pe dig, în punctul de revărsare a lacului de acumulare de la marginea orașului. Acolo unde, pentru prima oară, se întâlnise cu moartea. O atrăgea, ca odinioară, irezistibil, versantul abrupt al digului. Se apropie prudență de margine, prinse cu mâinile balustrada rece, din metal, și privi în gol. Apa năvălea, cu furie, prin fanta deschisă în dig, răscolind în vârtejuri adânci abisul clocotitor. Stropii de gheață ajunși pe fața ei și pe mâini o chemau, din nou, spre vâltoare. Retrăi clipa aceea care ar fi putut fi ultima.

Atunci venise să-și pună capăt zilelor. Aflase că el, iubitul ei, se căsătorește cu Octavia, prietena și confidenta ei dintotdeauna. Și n-a putut suporta șocul. Acum revenise la dig pregătită să retrăiască altfel clipa, să se elibereze de coșmar. Își învinsese frica de ea însăși, cea slabă și imprevizibilă, și reveni să-și recapete curajul de a trăi.

Se lăsă în genunchi, pe betonul zgrunțuros al digului, ținându-se cu amândouă mâinile de barele de fier ale balustradei. Și reuși să vorbească deschis cu Octavia. Dădea furioasă din mâini, striga, amenința, agitându-și în aer pumnii mici, dar nimeni nu putea auzi ce spune, pentru că vocea ei era acoperită de urletul continuu al apei în revărsare!

Într-un târziu, a tăcut copleșită de un plâns eliberator. Otrava acestui plâns a băltit prea mult timp în sufletul ei și venise vremea să scape de ea, s-o lase să iasă toată, s-o verse până la ultima picătură, asumându-și greața și scârba întâlnirii cu propriul ei adevăr. Genunchii însângerați i-au amintit că este, totuși, în viață și s-a ridicat, întorcându-și fața spre celălalt versant al zilei, cel din lumină.

*

Îi auzi pașii pe alee, dar nu-i ieși în întâmpinare. Îl văzu, prin fereastră, zăbovind îndelung lângă trunchiul unui măr bătrân, retezat de furtună, din care răsăriseră viguroși câțiva lăstari noi. Și înțelese că mărul era pregătit să-și reia viața, într-o tulpină nouă, fără amintiri!

– Am revenit, îi spuse.

– Și eu. Mi-am revenit.

El mai vru să spună ceva, dar ea îi atinse buzele cu degetul arătător, ajutându-l să tacă.

Furtuna porni din senin. O furtună electrică, devastatoare. De parcă nu s-ar fi întâlnit doi oameni, ci doi nori uriași, care se pândesc și se caută de o veșnicie, pentru a se descărca unul în altul de o tensiune insuportabilă. Fulgerul invizibil lovi și dereglă întreaga aparatură electronică din casă. Telefonul fix și cuptorul cu microunde înnebuniseră, scoțând sunete stranii. Calculatorul

dansa pe birou, chiuind într-un ritm susținut, venit parcă dintr-o altă lume. Imprimanta se deschisese singură și imprima ceva pe ultimul fald al aerului care a năvălit în încăpere când fereastra dinspre grădină s-a dat de perete.

Mâinile lui, electrizate de așteptarea acelui trup, îi cunoșteau, parcă, dintotdeauna clapele magice și cântau o simfonie necunoscută încă de nimeni, din repertoriul lui Dumnezeu. Ea se abandonă cu totul acestui val de căldură, care o pătrunsese până la țipăt. Zbucium catifelat. Încleștare divină. Durere și extaz. Pădurile din covor au luat foc, devenind luxuriante.

Corul de îngeri, trâmbițele raiului și alămurile din marea orchestră nevăzută a cerului s-au dezlănțuit într-o cascadă copleșitoare. Preluați cu totul de îngerul bucuriei, și-au trăit căderea și zborul, prăbușirea și învierea, asumându-și mistuirea până la scrum.

*

Doar ei doi, tăcuți, pe o terasă care părea suspendată deasupra grădinii. La o masă străveche, din lemn, înnegrită de ploi. Ei doi, sub înserare. Într-o blândă lumină de început de octombrie. Adierea ușoară le amintea că, în lumea lor, Dumnezeu mai respiră. O mierlă cântând, în răstimpuri.Vraja unei zile care a adunat în ea lumina dulce a unei vieți întregi.

„Câtă bucurie, câtă pace ne este dat să trăim”, își spuse ea.

„Ne-a fost dată dintotdeauna, dar abia acum am devenit conștienți de ea”, îi răspunse el, tot în gând, pentru că nu mai aveau nevoie de cuvinte.

Se cuibări între brațele lui mari, se lipi de el și se lăsă în voia unei plutiri, aproape reale, ca orice plantă din grădină, care nu mai caută fericirea, ci o trăiește pur și simplu ca pe singura modalitate de a fi. Respira bucuria ca o cicoare înflorind, ca o ciocârlie cântând, ca un fluture albastru care a uitat cu desăvârșire viața lui de omidă, pradă extazului suprem din starea de zbor. ■

(fragment dintr-un volum în curs de apariție)